

2022-12-14

Tn 5969/2022

Miljödepartementet
Kopia: Kemikalieenheten

Remissvar från Örebro kommun gällande Naturvårdsverkets redovisning ansvar för kommunalt avfall för vissa enskilda avfallsströmmar

Örebro kommun har sett över remiss gällande Naturvårdsverkets redovisning ansvar för kommunalt avfall för vissa enskilda avfallsströmmar. Remissvar från Örebro kommun har arbetats fram inom avfallsverksamheten.

Svar och synpunkter utgår från situation och hantering i kommunen idag och hur remissen skulle kunna påverka eller förändra situationen. Svaren vilar även i de svar som Avfall Sverige lämnar till Naturvårdsverket (NV).

Nedan redogörs synpunkter gällande avfall från detaljhandeln, använt matfett samt utgrävd jord med invasiva arter.

Avfall från detaljhandeln

Gällande NV:s förslag om avfall från detaljhandeln finns ett delflöde som Örebro kommun skulle kunna stödja i Naturvårdsverkets förslag utifrån det rådande och nu fungerande läget på Örebromarkaden.

Delflödet är fraktionen matavfall från livsmedelsbutiker. I Örebro finns två privata entreprenörer som hämtar kasserad mat från framförallt större livsmedelsbutiker. Det är en fungerande hantering för större livsmedelsbutiker, men hos de mindre lokala butikerna med varierande mängd kasserat matavfall blir den erbjudna hanteringen inte rationell och alltför kostsam. Dessa mindre verksamheter har ett behov av att kommunen hanterar deras matavfall, vilket också sker i Örebro.

Dock finns det otydligheter i förslaget som gör det svårt för Örebro kommun att ställa sig bakom NV:s förslag. Det rör bland annat otydligheten om konsekvenser för kommunen

2022-12-14

Tn 5969/2022

rörande hantering av annat avfall än matavfall från verksamheter. Det finns även otydligheter om konsekvenser och kostnader kopplat till de tidsfrister som är kopplade till att avfallshämtningen ändras från att en verksamhet hanterar det via egen lösning tills att avfallet istället ska hanteras inom kommunens insamlingsansvar.

Annat avfall

Förslaget från NV kan leda till att Örebro kommun får ansvar för avfallsfraktioner som den kommunala avfallsverksamheten inte hanterat förut och det kan bli en ökning av flöden och volymer inom det kommunala ansvaret.

Exempel på avfall från detaljhandeln, som vid större och enahanda mängder kan ifrågasättas likna hushållens avfall till art och sammansättning, kan vara förpackad och oanvänd kosmetika, möbler och annan inredning samt skrivarpapper.

Avfall i form av osålda produkter kan för övrigt till mycket stor utsträckning undvikas genom återtagsavtal med producenten (som är vanligt för bröd och tidskrifter) och inte bli avfall alls hos detaljhandeln.

I den skrivelse som Avfall Sveriges lämnat i sin tidigare hemställan till regeringen, den 16 december 2021, utvecklar Avfall Sverige alternativt förslag som vi menar är bättre än det som NV föreslår. Avfall Sveriges förslag bidrar bättre till ”förutsebarhet, tydlighet, likabehandling och miljö- och klimatnytta och stämmer i stora delar med definitionen av vad som inte utgör kommunalt avfall eller som ligger i gränzonen”.

Avfall Sveriges förslag

”15 kap. 20 § Varje kommun ansvarar för att följande avfall inom kommunen behandlas:

- 1. kommunalt avfall, utom avfall som producerats vid detaljhandel där huvuddelen av avfallet kan antas härröra från detaljhandelsverksamheten och avfallshandlingen dessutom inte är samlokaliserad med hushåll.”*

Det tydliggör att i de fall avfallet från detaljhandeln inte till övervägande delen härrör från personalen, från kunder som rör sig i lokalerna eller serviceverksamhet, bör avfallet inte ligga under kommunens ansvar.

Konsekvensen av Avfall Sveriges förslag skulle bibehålla mer av ett status quo i Örebro och både kommunen och återvinningsindustrin kan fortsätta utveckla sina verksamheter parallellt.

Tidsfrister

I Avfall Sveriges remissvar tydliggörs en brist i NV:s förslag angående tidsfrister.

”Naturvårdsverket anger att de i frivalsutredningen föreslagna tidsfristerna för en verksamhet att påbörja en egen hantering av avfallet och återansluta sig till kommunens system inte föreslås ändras”.

Frivalsutredningen föreslår att den som har gjort ett frival får återgå till att lämna avfallet till kommunen inom sex månader efter att kommunen fått besked om detta. Tiden är vald för en ordnad övergång av ansvaret. En tillsynsmyndighets förbud kan dock innebära en omedelbar återgång till kommunens ansvar, eller en återgång inom tre veckor från beslut om beslutet inte

2022-12-14

Tn 5969/2022

överklagas. Det framgår inte av utredningen vad som händer vid konkurs eller akuta situationer, under övergångstiden. Detta kan komma att utnyttjas av parter i avtalsförhandlingar eller av andra skäl.

Naturvårdsverket anger att de vidhåller att dessa anses lämpliga, medan frågan om de kan anses tillräckliga främst är en fråga för kommunerna att ta ställning till.

Avfall Sverige noterar att Naturvårdsverket anger att tidsgränserna anses lämpliga utan att närmare motivera varför medan frågan om de är tillräckliga alltså hänskjuts till kommunerna. Naturvårdsverket behöver motivera varför verket anser att tidsgränserna är lämpliga.

Avfall Sverige kan konstatera att sex månader är en alldeles för kort tid för att kunna hantera ett oförutsett flöde av verksamheter som vill återgå till kommunen.

Örebro stödjer Avfall Sverige i frågan. Oförutsägbarheten blir allt för stor för kommunen att hantera utan att öka taxekostnader för att höja beredskapen för att hantera större volymändringar över kort tid.

- **Örebros sammantagna remissvar är att inte stödja naturvårdsverkets förslag och samtidigt ställa sig bakom Avfall Sveriges remissvar avseende avfall från detaljhandel**

Använt matfett

Örebro kommuns ingångsvärde är att det viktigaste är att använt matfett samlas in separat och återvinns och att det inte riskerar hamna i avloppssystemet.

I Örebro finns det idag privata aktörer som hämtar separat insamlat använt matfett från verksamheter och systemet fungerar bra.

Örebro kommun har även ett eget system för att samla in hushållens använda matfett. Även detta system fungerar bra.

Örebro kommun kan se att NV:s förslag skulle kunna ge en tydlighet för marknaden att ta ansvar för den separata fettinsamlingen.

Samtidigt anger Avfall Sverige att fortsatt kommunalt ansvar men med ett utökat dispensförfarande för till exempel restauranger att själva omhänderta fett är en bättre lösning.

Via dispensförfarande har restauranger och återvinningsindustrin som står för insamling och behandling en fortsatt möjlighet att bygga vidare på en fungerande marknad. Samtidigt har dock kommunen kvar ansvaret för fett och med det en bättre rådighet och möjlighet att ha kontroll över insamlingen. Kommunen fortsätter utveckla sin insamling och behandling och säkerställer att fett faktiskt hämtas kontrollerat inom de geografiska områden där den privata marknaden inte når eller saknar ekonomiskt incitament att hämta.

2022-12-14

Tn 5969/2022

Avfall Sverige har noterat att Naturvårdsverkets förslag till reglering skapar oklarhet i regleringen avseende använt matfett från hushåll. Sådant matfett utgör ju också använt matfett. Genom att i en definition endast avgränsa vad som avses med använt matfett från verksamheter, lämnas använt matfett från hushåll utanför definitionen. Använt matfett från hushåll innefattas visserligen i definitionen av kommunalt avfall och faller därmed under kommunalt avfallsansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, men föreslagen definition blir ofullständig. I detta håller Örebro kommun med.

- **Örebros samlade remissvar är att inte stödja Naturvårdsverkets förslag och samtidigt ställa sig bakom Avfall Sveriges förslag**

Utgrävda jordar med invasiva arter

Örebro kommun tycker det är bra att ansvarsfrågan förtydligas för utgrävda jordar med invasiva arter (GIFA), även om det är något sent och många avfallsanläggningar redan behövt handskas med sådant avfall.

Det är bra att NV föreslår att införa nationella avfallskoder i bilaga 3 till avfallsförordningen för GIFA-avfall.

I förslaget från Naturvårdsverket (NV), finns det dock motsägelser som bör tydliggöras.

- Det finns en motsägelse i vad NV skriver om synen på GIFA-massor. Å ena sidan sägs det att dessa massor orsakar skada på människors hälsa eller miljön (sida 68 och 77). Å andra sidan vill de inte kalla det farligt (sidan 68) då det inte kan läggas in i någon av de HP-koder som finns. De vill dock kalla avlägsnandet av sådan jord för sanering.
- NV bör verka för att det inte behöver betalas avfallsskatt på GIFA-massor, det blir en dyr kostnad för kunden att lämna massorna och det ökar risk för dumpning. Förslaget är att Lag (1999:673) om skatt på avfall, får ett tillägg under § 11 där det få framgå att mottagning av GIFA-massor medger skatteavdrag.
- Det är motsägelsefullt att NV gör bedömningen att GIFA-massor inte behöver ha en separat insamling (sidan 71), samtidigt som de menar att dessa jordmassor måste tas om hand på rätt sätt. Detta förslag ger att det blir än dyrare hantering av sådana jordmassor för mottagare då det står verksamhetsutövaren fritt att blanda det med annan jord.

Ett medskick: Det är viktigt att Örebro kommun får sätta anmälningskriterier så som när man måste anmäla, hur långt innan första hämtning och till exempel ange troligt mängd.

2022-12-14

Tn 5969/2022

- **Örebros samlade remissvar är att stödja Naturvårdsverkets förslag men att NV samtidigt behöver tydliggöra det ovan nämnda punkterna**

Handläggande

Viktoria Wing, Stefan Löf och Jörgen Lundblad, Örebro kommun, Tekniska förvaltningen, avfallsverksamheten.